

Moja zbirka meteoritov

V tej številki Javorniškega mesečnika sem vam želel na kratko predstaviti svojo majhno, pa vendarle zanimivo kolekcijo meteoritov.

Kot že vemo, so meteoriti majhna, trdna nebesna telesa, ki začnejo svojo pot kot asteroidi ali meteoroidi, preživijo pot skozi Zemljino atmosfero in padejo na Zemljino površje. V grobem jih ločimo v tri osnovne kategorije: kamniti, železni in kamnito-železni meteoriti. Največ je najdenih kamnitih meteoritov, nato železnih in najmanj kamnito-železnih. Meteorite se poimenuje po mestu padca ali najdbe.

Meteorite si lahko ogledamo v raznih muzejih ali drugih znanstvenih zbirkah, vendar ti niso naprodaj, da bi jih odnesli domov. Zato je zelo razširjeno zbiranje meteoritov tudi med ljubitelji meteoritov. Obstajajo spletne strani, spletne trgovine in razni sejmi, kjer jih lahko kupimo v različnih oblikah in velikostih. V Sloveniji imamo vsakoletni sejem MINFOS v Trzinu, kjer lahko med drugim najdemo slovenske in tuje razstavljalce, ki prodajajo meteorite po različnih cenah. Cene so odvisne od kategorije meteorita in njegove redkosti, zanimanja zbirateljev, med drugim pa tudi od tega, ali je bil padec meteorita opazovan. V osnovi se cene izračunavajo na gram ali kilogram teže meteorita.

Tudi sam imam v zbirki nekaj meteoritov. Prvi je Campo del Cielo. Gre za skupino železnih meteoritov, ki so padli v področju Campo del Cielo v Argentini. Tu naj bi našli 26 kraterjev, ki so stari nekje med 4.000 in 5.000 leti. Na sliki je odrezani del meteorita, kjer je lepo vidna struktura njegove notranjosti. Ta pride do izraza, ko se meteorit očisti in preparira.

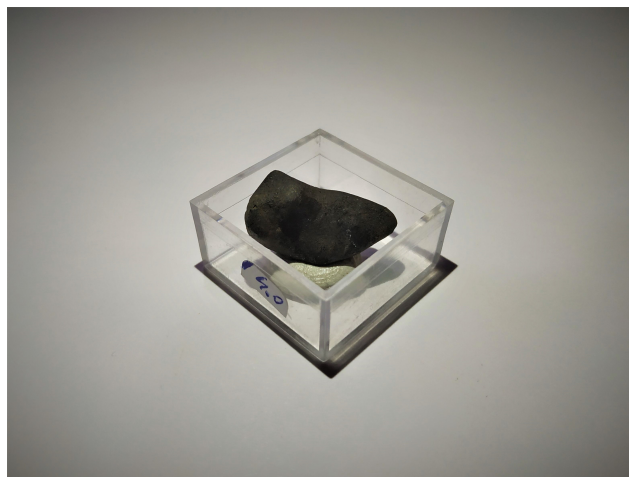

Meteorit Campo del Cielo notranji del

Meteorit Campo del Cielo zunanji del

Naslednji v moji zbirki je Sejmčan. To je kamnito-železni meteorit (palazit), ki je bil najden v Rusiji v pokrajini Magadamske oblasti. Te vrste meteoriti so najredkejši izmed vseh in zato tudi najdražji. Za primer, rezina meteorita Sejmčan, ki sem jo kupil, je bila dražja od Campo del Cielo meteorita, čeprav je bil slednji težji za skoraj 56 g.

Meteorit Čeljabinsk

Zadnji pa je meteorit Čeljabinsk. To je kamniti meteorit (hondrit), ki je padel leta 2013 nad ruskim mestom Čeljabinsk. Ta meteorit je zelo popularen, predvsem zato, ker obstajajo video posnetki, ki so posneli njegov spektakularen padec in tudi razdejanje ter škodo, ki ga je povzročila eksplozija tega bolida v zraku. Zanimivo je, da četudi so kamniti meteoriti najbolj poceni, je 4 g meteorit Čeljabinsk na sliki dosegel

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 18.06.2019 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. Glavni del sestanka bo predavanje:

Soseščina Osončja

Rok Vidmar

Osončje je majcen delček naše Galaksije. Podobnih delčkov, pa tudi čisto drugačnih, je v njej še polno. Ogledali si bomo tiste, ki jih ni težko najti in videti.

Vabljeni!

Bernard Ženko

Dodatne informacije o tem in preteklih predavanjih najdete na <http://www.adj.si>.

enako ceno kot železni meteorit, ki je bil bistveno težji, za 87 g.

Meteorit Sejmcán

Matematična uganka: Ali lahko ugotovite, koliko je tehtal kupljen meteorit Sejmcán?

Seveda pa je potrebno biti pri nakupovanju zelo pazljiv zaradi ponaredkov, še posebno, če kupec ni izkušeni poznavalec meteoritov. Certifikatov prodajalci ponavadi za majhne teže meteoritov sploh ne izdajajo, ker so cene manjših meteoritov nizke, zneski so v nekaj evrih.

Namen tega prispevka je predvsem ta, da mogoče še koga seznanim s tem, da se lahko za relativno majhno vsoto denarja kupi pravi meteorit (govorim o rangi od 5 do 300 evrov). Mogoče bo to koga navdušilo, da bi si omislil svoj prvi meteorit ali pa postal pravi zbiratelj.

Gašper Mrmolja, foto: Mateja Mrmolja

Efemeride junij 2019

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.06.	05:15	20:45	04:23	18:31	CEST
05.06.	05:13	20:49	07:01	22:59	CEST
10.06.	05:11	20:52	12:55	01:44	CEST
15.06.	05:10	20:55	18:57	04:02	CEST
20.06.	05:11	20:56	23:26	07:53	CEST
25.06.	05:12	20:57	01:15	12:59	CEST
30.06.	05:14	20:57	03:22	18:30	CEST

Planeti:

- ★ **Merkur** lahko opazujemo zvečer; sprva zahaja okoli desetih, sredi meseca pa okoli pol enajstih. V začetku meseca se iz ozvezdja Bika preseli v ozvezdje Dvojčka, konec meseca pa še v ozvezdje Raka. Sredi junija na svoji poti sreča Mars.
- ★ **Venera** je vidna zjutraj, ko vzhaja okoli pol petih. V začetku meseca se iz ozvezdja Ovna preseli v ozvezdje Bika.
- ★ **Mars** je v ozvezdju Dvojčkov sprva na nebu do enajstih zvečer, konec meseca pa zaide že kmalu po deseti. Sredi junija sreča Merkur.
- ★ **Jupiter** je v začetku junija viden vso noč, konec meseca pa zahaja okoli štirih. Nahaja se v ozvezdju Škorpiona.
- ★ **Saturn** v ozvezdju Strelca sprva vzhaja okoli enajstih zvečer, konec meseca pa je na nebu vso noč.
- ★ **Uran** v ozvezdju Ovna opazujemo zjutraj. V začetku junija vzhaja okoli pol štirih, konec meseca pa že kmalu po drugi uri.

Poletje se začne 21. junija ob 17:54.

Urška Pajer